

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เด็กปฐมวัยเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีความสำคัญของประเทศ การอบรมเลี้ยงดู สร้างเสริมพัฒนาการทุกด้านให้เจริญเติบโตเต็มศักยภาพจะเป็นพื้นฐานที่ดีของชีวิตและเป็นโครงสร้างพื้นฐานของการพัฒนาประเทศ ดังนั้นการศึกษาและการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยจึงเป็นการพัฒนาทรัพยากรบุคคลสำหรับอนาคตของประเทศ บนพื้นฐานของวิทยาศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ และสังคมศาสตร์ (กองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2538)

จากข้อความข้างต้นจะเห็นได้ว่าการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษามีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นการให้บริการทางการศึกษาเบื้องต้นที่มีความสำคัญต่อชีวิตในอนาคตของเด็ก เพราะพัฒนาการทุกด้านของบุคคลล้วนมีรากฐานมาจากการพัฒนาในวัยเด็กอันเป็นวัยเริ่มแรกของชีวิต นับตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งอายุประมาณ 6 ปี เป็นช่วงอายุที่มีการพัฒนาการอย่างรวดเร็ว ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และบุคลิกภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเจริญเติบโตของสมอง (Clark – Stewart and Friedman.1987) ประสบการณ์ที่เด็กได้รับในวัยนี้จะเป็นพื้นฐานของการพัฒนาในวัยต่อไป ฉะนั้นการจัดบริการสถานเลี้ยงดูเด็กจึงถือเป็นบริการทางสังคมที่จำเป็นยิ่งที่ส่งเสริมให้เด็กก่อนวัยเรียนตอนต้น (0-3 ปี) และเด็กก่อนวัยเรียนตอนปลาย (3-6 ปี) ได้รับการเลี้ยงดูและอบรมสั่งสอนอย่างถูกต้องเหมาะสมกับพัฒนาการตามวัย ทั้งนี้เพราะช่วงอายุ 6 ปีแรกของชีวิตเด็ก เป็นระยะวิกฤตของการวางพื้นฐานการเรียนรู้และการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทุกด้านของเด็ก ที่จะเติบโตเป็นประชากรที่มีคุณภาพ (Bloom, 1964) ซึ่งถ้าจัดสภาพแวดล้อม ประสบการณ์ และกิจกรรมที่ไม่เหมาะสมถูกต้องตั้งแต่แรกเริ่มแล้ว รัฐต้องใช้เวลาและงบประมาณในการแก้ไขมากกว่าการสร้าง ดังนั้นครอบครัวและกระบวนการเรียนรู้ที่พัฒนาศักยภาพของสมอง จึงเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของเด็กปฐมวัย ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่มีสาระสำคัญเรื่องหนึ่งในการปฏิรูปการศึกษาคือ การปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการพัฒนาขีดความสามารถของผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพและสอดคล้อง เป็นไปตามจุดประสงค์ของการศึกษาแต่ละระดับ โดยปรับให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งตามมาตรา 28 วรรคแรก ได้กล่าว ว่าหลักสูตรการศึกษาระดับต่างๆ รวมทั้งหลักสูตรการศึกษาสำหรับบุคคลตามมาตรา 10 วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ ต้องมีลักษณะหลากหลาย ทั้งนี้ ให้จัดตามความเหมาะสมของแต่ละระดับโดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้เหมาะสมแก่วัยและศักยภาพ

จากความเป็นมาดังกล่าวประกอบกับการที่เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาบุคคล เพราะทั้งร่างกาย จิตใจ สมองและนิสัยของบุคคลจะสร้างและหล่อหลอมได้ดีในวัยนี้ เด็กปฐมวัยจะมีธรรมชาติและลักษณะเฉพาะที่แตกต่างไปจากบุคคลวัยอื่นๆ ซึ่งหากผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถสร้างแบบแผนทางพฤติกรรมและเจตคติที่ดีให้แก่เด็กปฐมวัยได้แล้ว เด็กปฐมวัยจะสามารถเติบโตและมีชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องจึงควรจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติและลักษณะของเด็กปฐมวัยเพื่อที่จะได้ส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กมีพัฒนาการไปในทิศทางที่ถูกต้อง อันจะเป็นประโยชน์ทั้งต่อตัวเด็กเอง สังคม และประเทศชาติต่อไป (พัชรี สวนแก้ว, 2536:3)

การพัฒนาเด็กปฐมวัยต้องอาศัยปัจจัยหลายด้านด้วยกัน ซึ่งปัจจัยด้านการให้การศึกษาบรมเลี้ยงดูเด็กในระบบโรงเรียนก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อความพร้อมทางพัฒนาการของเด็กเป็นอย่างมาก แต่จากการจัดการศึกษาและอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่ผ่านมาก็ยังพบปัญหาอยู่อีกมาก เนื่องจากการบริหารงานวิชาการในระดับปฐมวัยนั้น มีความแตกต่างจากการบริหารงานวิชาการในระดับการศึกษาอื่น คือ ในการบริหารงานวิชาการในระดับที่สูงขึ้นไปจะมุ่งเน้นในเรื่องเนื้อหาสาระทางวิชาการแต่สำหรับเด็กวัยนี้จะมีพัฒนาการด้านการเรียนรู้แตกต่างจากเด็กวัยสูงขึ้นไป เช่น ภาษา การคิด ความเข้าใจ ช่วงความสนใจ การใช้มือและตาให้สัมพันธ์กัน ฯลฯ งานวิชาการในระดับนี้จึงมุ่งพัฒนาการ และเตรียมความพร้อมด้านร่างกาย อารมณ์ – จิตใจ สังคม และสติปัญญา เพื่อพร้อมที่จะเข้าเรียนระดับการศึกษาภาคบังคับ การมุ่งเน้นให้ความรู้ในด้านการอ่านออก เขียนได้จึงเท่ากับเป็นการทำลายเด็กอันเป็นอนาคตของชาติ อีกทั้งในปัจจุบันผู้ปกครองยังเข้าใจผิด มีความต้องการให้ครูผู้สอนสอนเด็กให้เรียนหนังสือ อ่านเขียนเรียนเลข รวมทั้งต้องการให้สอนทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษให้อีกด้วย ซึ่งโรงเรียนอนุบาลบางแห่งขาดจิตสำนึกที่ถูกต้อง สนองตอบความต้องการของผู้ปกครองด้วยการเร่งสอนหนังสือให้เด็กทั้งที่ผิดหลักการพัฒนาเด็กอย่างยิ่ง (วันเพ็ญ พิศาลพงศ์, 2533 อ้างถึงในดวงเดือน วังสินธ์, 2535: 52-53) สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542) ที่ว่า การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยมีลักษณะเฉพาะตัวและจำเป็นต้องเรียนรู้ผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย การส่งเสริมศักยภาพของเด็กโดยเน้นการสร้างองค์ความรู้และการรับรู้ความรู้ (Construct VS. Instruct) ให้ผลต่างกัน ผลจากการให้เด็กเรียนรู้จากการสร้างองค์ความรู้เป็นการสร้างพลังการเรียนรู้ที่แท้จริงอันจะนำไปสู่การศึกษาที่ช่วยให้เด็กเป็นคนเก่ง คนดี มีความสุข

นอกจากนี้ เบญจา แสงมลิ (2540:7-9) ผู้ริเริ่มแนวคิดและแนวปฏิบัติด้านการศึกษาปฐมวัยได้ให้ความคิดเห็นในเรื่องการศึกษาปฐมวัยไว้ว่า จากการสังเกตพบว่า ผู้ใหญ่มักมีความกลัวอย่างหนึ่ง คือ กลัวลูกหลานจะคิดไม่เป็น จึงคิดหาทางป้องกันด้วยการเร่งรัดให้บุตรหลาน

เรียนจนกระทั่งเด็กเกือบไม่เป็นเด็ก ซึ่งโดยข้อเท็จจริงแล้ว เด็กสามารถคิดเองได้ หากแต่ต้องเป็นไปตามพัฒนาการของเด็ก เพียงแต่ผู้ใหญ่ให้การเลี้ยงดูที่ถูกต้องให้มีการเจริญเติบโตที่ดี มีความรักและความอบอุ่น เมื่อเด็กมีความสุขความคิดของเด็กก็จะแตกฉาน พัฒนาการทางปัญญา ก็บังเกิด เด็กจะอยากรู้อยากเห็น อยากรู้อะไร จะเห็นได้ว่าการเร่งรัดเด็กเรียนจึงมิใช่สิ่งจำเป็น ซึ่งแท้จริงเด็กไม่ชอบเรียน เด็กต้องการเล่น เพราะการเล่นคือโอกาสของการเรียนรู้ตามธรรมชาติของเด็ก การเร่งรัดเด็กให้เรียนทั้งที่เด็กไม่ชอบ อีกทั้งมีการลงโทษจากครูจะมีผลทำให้การเรียนในวิชานั้นๆ เป็นยาขมสำหรับเด็ก สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ(2541) ที่ว่าผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กวัยนี้ไม่จำเป็นที่จะต้องหรือครูยังคงเข้าใจว่าหากสอนหนังสือหรือเนื้อหาวิชาแก่เด็กตั้งแต่ยังเล็กจะช่วยให้เด็กเรียนดีในเวลาต่อไปจึงเกิดการยึดเยียด การอ่านเขียน เรียนเลข และเนื้อหาสาระให้เด็ก จะเห็นว่าหลายกิจกรรม เช่น ศิลปะศึกษา การเล่น ฯลฯ นั้นไม่มีความสำคัญ ความผิดพลาดอีกประการหนึ่ง ก็คือ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กมักมุ่งพัฒนาเด็กสำหรับสภาพสังคมปัจจุบัน ตามความเป็นจริงเด็กจะเติบโตไปสู่สังคมในอนาคต การเตรียมเด็กวัยนี้จึงควรให้พร้อมที่จะเผชิญกับสภาพการณ์ต่อไป

อนึ่งปัญหาที่เกิดกับการจัดการศึกษาอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่พบเกิดจากความไม่เข้าใจธรรมชาติของเด็ก การตอบสนองระบบการเรียนรู้ที่มีการแข่งขันกันสอบเพื่อเข้าศึกษาต่อในสถานศึกษาที่มีชื่อเสียงและปัจจัยอื่นๆ อีกหลายด้าน ส่งผลให้การจัดการศึกษาในระดับนี้ยังไม่สามารถดำเนินการไปได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เนื่องจากแต่ละหน่วยงาน มีจุดมุ่งหมาย มีจุดประสงค์ในการให้บริการแตกต่างกันไปตามภารกิจหลักของหน่วยงาน มีวิธีการและนโยบายเป็นของตน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2539) ซึ่งการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา มีหลากหลายรูปแบบ มีการจัดทั้งนอกและในระบบโรงเรียน แตกต่างกันไปตามความสามารถ งบประมาณ และจุดมุ่งหมาย การให้บริการแก่กลุ่มเป้าหมายแต่ละพื้นที่และตามภารกิจหลักของแต่ละหน่วยงาน ซึ่งจะมีวิธีการและนโยบายเป็นของตน ซึ่งสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจากการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาดังกล่าว หลายปัญหาเกิดขึ้นต่อเนื่องมาช้านานและเกี่ยวพันกับสภาพพื้นฐานต่างๆ ทางสังคม อันส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของเด็กวัยแรกเกิดถึง 6 ปี ซึ่งเป็นรากฐานอันมั่นคงที่จะเจริญเติบโตเป็นกำลังในการพัฒนาสังคม ประเทศชาติสืบไป (เจริญศรี พงษ์สิงห์, 2539)

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มีโรงเรียนในสังกัดอยู่ทั่วประเทศ ทำให้สามารถจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาได้ทั่วถึง โดยการจัดการศึกษามุ่งให้เด็กวัยก่อนประถมศึกษาได้พัฒนาทางร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญา ตามศักยภาพ มีคุณธรรม จริยธรรมและมีความพร้อมในการเข้าเรียนระดับประถมศึกษาอย่างเสมอภาคเท่าเทียม

กัน โดยจะขยายการศึกษาชั้นอนุบาลให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ จัดงบประมาณสนับสนุนทั้งค่าใช้จ่าย ค่าวีสดุ และครุภัณฑ์ สรรหาและพัฒนาครู-อาจารย์ รวมทั้งบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้สามารถจัดประสบการณ์และกำหนดมาตรฐานการจัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, ม.ป.ป.) ดังที่ กองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2538) กล่าวไว้ว่า การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาเป็นการศึกษาระดับเดียวที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติจัดทั้งระบบ โดยดำเนินการทั้งด้านวิชาการและด้านเปิดขยาย สำหรับด้านวิชาการได้ดำเนินการพัฒนาหลักสูตร แผนการสอน คู่มือครู สื่อ การศึกษาวิจัย การพัฒนานวัตกรรมต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพ ส่วนด้านเปิดขยายได้จัดอนุบาลศึกษาในระบบโรงเรียนหลักสูตร 1 – 2 ปี เด็กอายุ 4 – 6 ปี ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ นับได้ว่าเป็นหน่วยงานหลักที่เป็นผู้นำในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาตามนโยบายของรัฐซึ่งได้กำหนดยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาปฐมวัยเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่หนึ่ง ช่วงปี 2543 – 2545

1. การพัฒนาเด็กต่ำกว่าอายุ 3 ปี มีหลักการให้บ้านและชุมชนเป็นฐานในการเลี้ยงดู โดยเน้นที่พ่อแม่ ผู้ปกครองและครอบครัว
2. การพัฒนาเด็กอายุ 3 – 5 ปี ให้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งการจัดการศึกษาในระบบ นอกโรงเรียน และตามอัธยาศัย โดยให้ผู้ดูแลเด็ก พ่อแม่ ผู้ปกครอง และครอบครัว ร่วมมือกันอบรมเลี้ยงดูเด็ก
3. การพัฒนาเด็กอายุ 3 – 5 ปี ให้มีคุณภาพ ต้องมีระบบการส่งต่อเชื่อมโยงจากบ้าน สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยและโรงเรียน
4. พัฒนาความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ แก่ผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาปฐมวัย
5. สร้างความร่วมมือให้ชุมชนท้องถิ่น สามารถดำเนินการจัดการศึกษาปฐมวัยและพัฒนาเด็กอย่างมีประสิทธิภาพ
6. ให้สังคมมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างครบวงจร ตั้งแต่การวางแผน ปฏิบัติการเฝ้าระวัง ตรวจสอบและประเมินผล
7. มีการบูรณาการด้านการศึกษา ศาสนา ศิลป วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยในการจัดการศึกษาและพัฒนาเด็กปฐมวัย

ระยะที่สอง ตั้งแต่ปี 2546 เป็นต้นไป

เมื่อชุมชนและท้องถิ่นมีความเข้มแข็งพอ ทั้งด้านเศรษฐกิจและความรู้ความสามารถ มีความพร้อมให้ถ่ายโอนไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคม ให้ดำเนินการเต็มทีในทุกด้าน ทั้งนี้ในส่วนขอ

กระทรวงศึกษาธิการจะเป็นผู้กำหนดนโยบาย รูปแบบ การตรวจสอบมาตรฐาน การประเมินผล และการช่วยเหลือ สนับสนุนทางด้านวิชาการ หลักสูตร การจัดกิจกรรมสร้างเสริมประสบการณ์ และแนวทางการอบรมเลี้ยงดู ฯลฯ ตามความต้องการของหน่วยงานต่างๆ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติจึงมีความจำเป็นต้องทบทวนนโยบาย ตลอดจนมาตรการและวิธีดำเนินงานในการบริการด้านการศึกษาปฐมวัยให้มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ เพื่อให้ภารกิจหลักคือการจัดการศึกษาภาคบังคับเป็นไปอย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2543) ซึ่งจากการจัดการศึกษา หลังจากประกาศใช้หลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 เป็นต้นมา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้จัดให้มีการประเมินพัฒนาการของเด็กระดับอนุบาลมาอย่างต่อเนื่องซึ่งในปีการศึกษา 2541 – 2543 นั้น การจัดการประเมินพัฒนาการยังไม่ครอบคลุมครบทุกด้านคือประเมินเฉพาะพัฒนาการทางกายและสติปัญญาเท่านั้น ส่วนในปีการศึกษา 2544 เป็นปีการศึกษาแรกที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้จัดประเมินพัฒนาการครบทุกด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์-จิตใจ ด้านสังคมและด้านสติปัญญา และได้จัดทำสรุปรายงานผลการประเมินพัฒนาการนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ปีการศึกษา 2544 ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545) รายงานผลไว้ว่า เมื่อพิจารณาร้อยละนักเรียนตามระดับพัฒนาการ พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีพัฒนาการทุกด้านอยู่ในระดับดี ได้แก่ พัฒนาการทางกายร้อยละ 74 ทางอารมณ์ร้อยละ 79 ทางสังคมร้อยละ 60 และทางสติปัญญา ร้อยละ 66 ซึ่งเมื่อจำแนกข้อมูลรายจังหวัด พบว่าจังหวัดที่มีพัฒนาการดี 10 อันดับแรกทุกด้าน ได้แก่ อ่างทอง สมุทรปราการ ชัยนาท นนทบุรี ยโสธร และราชบุรี ตามลำดับ

จากข้อมูลที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญและปัญหาต่างๆ ในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาเป็นอย่างดี และจากการศึกษาผลการประเมินพัฒนาการของเด็กระดับอนุบาลของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งพบว่าสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทองมีผลการประเมินพัฒนาการโดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในอันดับแรกของประเทศ จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษารูปแบบการจัดหลักสูตรระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทองที่ได้รับการประเมิน เพื่อศึกษาว่าโรงเรียนในสังกัดดังกล่าวมีการจัดหลักสูตรสำหรับเด็กอนุบาลอย่างไรจึงประสบผลสำเร็จในการพัฒนาความพร้อมทางพัฒนาการของเด็กทุกด้าน ทั้งนี้เพื่อเป็นแบบอย่างการจัดหลักสูตรในระดับอนุบาลให้กับหน่วยงานอื่นๆ และจากการศึกษางานวิจัยที่ผ่านมายังไม่พบว่ามีผู้ใดทำวิจัยเรื่องนี้มาก่อน ประกอบกับสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทองมีบริบทใกล้เคียงกับสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรีซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดของผู้วิจัย อีกทั้งผู้วิจัยมีความรู้พื้นฐานและประสบการณ์ตรงในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาเพียงพอที่จะใช้เป็นข้อมูล

เบื้องต้นในการทำวิจัยเรื่องนี้ โดยผู้วิจัยคาดหวังที่จะนำผลการวิจัยไปปรับและประยุกต์ใช้กับหน่วยงานของผู้วิจัย ดังนั้นจึงต้องการวิจัยเพื่อนำผลที่ได้ไปต่อยอดและขยายขอบเขตความรู้เพื่อประกอบการปฏิบัติงานทางด้านการศึกษาต่อไป และนอกจากนี้ผลการวิจัยยังจะเป็นข้อมูลให้กับบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา เพื่อใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง
2. เพื่อศึกษาปัญหาการจัดหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง

ขอบเขตของการวิจัย

กรอบที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ศึกษาสภาพการจัดหลักสูตรระดับก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 ของโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาที่ได้รับการประเมินผลพัฒนาการนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ในปีการศึกษา 2544 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งผู้วิจัยสังเคราะห์กรอบการวิจัยมาจากการศึกษาแนวคิดและหลักการของ Chandra (1977), สุมิตร คุณานุกร (2523), สงัด อุทรานันท์ (2532), อ่าง บัวศรี (2532), วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525), กรมวิชาการ (2540) แล้วสร้างเป็นกรอบการวิจัยให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับการจัดหลักสูตรสำหรับเด็กอนุบาลโดยมีประเด็นสำคัญดังนี้

1. การเตรียมการจัดหลักสูตร
 - 1.1 การวางแผนการจัดหลักสูตร
 - 1.2 การจัดเตรียมบุคลากร
 - 1.3 การจัดตารางกิจกรรมประจำวัน
 - 1.4 การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์
 - 1.5 การจัดสถานที่และสภาพแวดล้อม
 - 1.6 การเตรียมวัสดุและสื่อการสอน
 - 1.7 การจัดเตรียมการประเมินพัฒนาการ
 - 1.8 การจัดเตรียมการนิเทศการจัดประสบการณ์
 - 1.9 การประชาสัมพันธ์หลักสูตร

2. การดำเนินการจัดหลักสูตร

- 2.1 การจัดประสบการณ์
- 2.2 การใช้สถานที่ในการจัดประสบการณ์
- 2.3 การใช้วัสดุและสื่อในการจัดประสบการณ์
- 2.4 การประเมินพัฒนาการเด็ก
- 2.5 การนิเทศการจัดประสบการณ์

3. การติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตร

- 3.1 การติดตามประเมินผลการเตรียมการจัดหลักสูตร
- 3.2 การติดตามประเมินผลการดำเนินการจัดหลักสูตร

คำนิยามที่ใช้ในงานวิจัย

1. หลักสูตร หมายถึง หลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540
2. การจัดหลักสูตร หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการนำหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พ.ศ.2540 ไปใช้จัดหลักสูตรสถานศึกษาและปรับให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย การเตรียมการจัดหลักสูตรระดับก่อนประถมศึกษา การดำเนินการจัดหลักสูตรระดับก่อนประถมศึกษา และการติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตรระดับก่อนประถมศึกษา
3. ระดับก่อนประถมศึกษา/อนุบาล/ปฐมวัย/เด็กเล็ก หมายถึง ระดับการศึกษาในชั้นอนุบาลปีที่ 1 และอนุบาลปีที่ 2 ซึ่งมีอายุระหว่าง 4-6 ปี ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง ซึ่งจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาและได้รับการประเมินผลพัฒนาการนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ในปีการศึกษา 2544
4. โรงเรียนอนุบาล หมายถึง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทองซึ่งจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาและได้รับการประเมินผลพัฒนาการนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ในปีการศึกษา 2544
5. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ ครูวิชาการ และครูหัวหน้าสายอนุบาล ของโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาและได้รับการประเมินผลพัฒนาการนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ในปีการศึกษา 2544 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง
6. ครูผู้สอน หมายถึง ครูที่ปฏิบัติการสอนระดับอนุบาลปีที่ 1 และอนุบาลปีที่ 2 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง ที่จัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาและได้รับการประเมินผลพัฒนาการนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ในปีการศึกษา 2544

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ผลการวิจัยเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนระดับอนุบาล ใช้ในการแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนาการจัดหลักสูตรอนุบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เพื่อให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ผลการวิจัยเป็นข้อมูลให้ศึกษานิเทศก์ นักการศึกษาและนักพัฒนาหลักสูตร รวมถึงผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดหลักสูตรอนุบาล ใช้ประกอบการพิจารณาในการวางแผนเพื่อแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนาการจัดหลักสูตรอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เพื่อให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย